

ውሽጣዊ ሃገራዊ ሰላም ዝዘረገ ሓይሊ፡ ዞባዊ ርግኣት ኣብ ምምጻእ ኣወንታዊ ታሪኽ ክጻወት ኣይክእልን

ሳልሳይ ክፋል

ኣብ ካልኣይ ክፋል፡ ህግደፍ ዞባዊ ውህደት ከይፍጠር ብቅሉዕን ብስውሩን ይጽይቕን የበላሹን ምበር ኣወንታዊ ስራሕ ኣይሰርሕን። ኣብ ምፍልላይ ምበር ኣብ ሓባራዊ ስራሕን ሓባራዊ ተጠቃምነትን ዝኣምን ሓይሊ ኣይኮነን። ሰላም ክንገስ ህዝብታት ሩፍታ ክስመዖም፣ ቁጠባዊ ምዕባላ ክረጋገጽ ድኽነት ደሓን ኩን ክበሃል፣ ካብን ናብን ነጻ ኮይኖም ክንቀሳቐሱ ምስ ከምእም ሰባት ክራኽቡ ሓሳብን ነዋትን ክለዋወጡ ኣይደልን። ስለዚ ውሽጣዊ ሃገራዊ ሰላም ዝዘረገ ሓይሊ፡ ብሓባራዊነት ስምዒት ተገዚኡ፡ ምስ ካልኣት ተላፊኑ፡ ዞባዊ ርግኣት ኣብ ምምጻእ ኣወንታዊ ተራ ክጻወት ኢልካ ምሕሳብ ፖለቲካዊ የዋህነትዮ ኣብ ዝብል በጺሕና ኔርና መቐጻልታኡ እነሆ።

ሃገር ናይ ህዝብታት ምበር ብዝኾነ ኣጋጣሚ ኣብ ርኻብ ፖለቲካዊ ስልጣን ናይ ዝደየቡ ውልቀ ሰባትን ጉጅለታትን ዋንነት ኣይኮነትን። ህዝባዊ ወገንነት ዘለዎም፡ ልዕልና ህዝብን ሕግን ዝኾነሉ፡ ፖለቲካዊ ስልጣን ብደሞክራሲያዊ ኣገባብ ብኩንትራት ካብ ህዝቢ ከም ዝርከቡ፡ ኣብ ኣገልግሎት ህዝቢ ድማ ዝውዕል ምዃኑ ብግቡእ ዝርድኡ ውልቀ ሰባትን ጉጅለታትን እንተነፊዖም፡ ሓላፍነት ዝስመዖም እንተኾይኖም፡ ክገብሮዎ ዝኾኑሉ ሕግን ስርዓትን ተኸቲሎም፡ ንህዝቦም ሓቢሮምን ኣሳቲፎምን ካብ ህዝቦም ዝተዋህቦም ሓደራ መሰረት ኔሮም፡ ምስ ካልኣት ሃገራት፣ ዞባታት ኮነ ዓለም ለኻዊ ትካላት ምዝታይ፡ ግልጽነትን ተሓታትነትን ብዝተኸተለ መንገዲ ውዑላትን ስምምዓትን ምፍጻምዮ።

ካብዚ ኣገባብዚ ወጻኢ ብስም ህዝብን ሃገርን ዝግበር ምሽምጋልን ዝፍጸም ስምምዓትን ግን ሕጋዊ ኣይኮነን። ኣድማዒ ኣይኮነን። ቅቡል ድማ ኣይኮነን። ብሓጺሩ ብኢደ ወነኑ ኣብ ፖለቲካዊ ስልጣን ዝደየቡ፡ ኣብ ልዕሊ ህዝቡ ኢሱብኣዊ ስቅያታዊ ግፍዕታት ዝፍጽም ኣግላሊ ውልቀ-ሰብ ድዩ ጉጅለ፡ ህዝባዊ ልኡላውነት ሰጊሩ፡ ወኪል ህዝቢዮ ኢሉ፡ ብሓርነታዊ መሰላትን ልኡላዊ ግዛዳትን ክዋገ እንክሎ፡ መንገዲ ጥዕና ከምዘይኮነ፡ ጽባሕ መዘዝ ከምጽእ ምዃኑ፡ ምስኡ ተመሓዝዮም ወይ ተላፊኖም ኣብ ዞባዊ ጉዳያት ቁም-ነገር ክሰርሑ ዝሓስቡ ወገናት ግምት ክህብዎ ይግባእ።

ዘተኣማምን ዞባዊ ሰላም ምፍጣር ክበሃል እንክሎ፡ ኣብ መንጎተን ነቲ ዞባ፡ ዞባ ዘስመዖኦ ሃገራትን ብሚሊዮናት ዝቁጸሩ ህዝብታትን ዝጸንሑ መሰረታዊ ይኹን ዘይመሰረታዊ ጸገማት፡ ጠንቁን ሳዕቤኑን ኣለሊኻ፡ ብቐጥታን ብተዘዋዋርን እቶም ህዝብታት ዝሳተፍሉ ግልጽን ነጻን መድረኽ ከፊትካ ብምእላይ፡ ባዕላቶም ዝቆጸጸሮ ንኹሎም ዘርብሕ ፖለቲካዊ፣ ቁጠባዊ፣ ጸጥታዊ፣ ዲፕሎማሲያዊ ርክባት ህ ኢሉዮ ክጅምር ዘለዎ። ጠንቁ ናይቲ ሽግር ዝኾነ ውልቀ ሰብን ጉጅለን ኣብ ክንዲ ብዝፈጸምዎ ገበን ዝሕተቱ፡ ብጉልባብ ዞባዊ ጸጥታዊ ርግኣትን ቁጠባዊ ውሕደትን ተመሊሶም ንካልኣት ሓተቲ፡ መስከርትን ፈርድትን ዝኾንሉ ዕድል ምሃብ፡ ዘተዓዛዝብ ኣብ ርእሲ ምዃኑ፡ እቲ ክብጸሕ ዝበሃል ዘሎውን ኣድማዒ ውጽኢት ከምጽእ ከምዘይኾኑሉ ሓደሽቲ ተላፊንቲ ርሑቕ ከይተገዕዙ ኣብ ጸብጻብ ከእትው ምኽሪ ምልጋስ ሕማቕ ኣይኮነን።

ኣብ ኤርትራ ባዕሉ ብዝኣገደ ሓዊ ህዝቢ ኤርትራ እናነደደ፡ ዞባዊ ጸጥታዊ ርግኣትን ቁጠባዊ ውህደትን ብምፍጣር ንልዕሊ ሰለስተ ዓሰርተ ዓመታት ዝኸሰርናዮ ሓባራዊ ረብሓ ክንምልስ ኢና ብዝብል፡ ኢሳያስን ጉጅለኡን ንህዝብታት ኤርትራ ሰጊሮም ምስ ገለ ሃገራት እዚ ዞባ ገይርናዮ፡ ከቲምናዮ እናበሉ ዘንበድብድሉ ዘለው ጉዳይ፡ ተላፊንቲ ብሓቂ፡ ህዝባዊ መሰረት ዘለዎ ዞባዊ ሰላምን ቁጠባዊ ምድግጋፍን ክመጽእ ዝሓልሙ እንተደኣ ኮይኖም፡ እዚ ምሳና ትኣትውዎ ዘለኹም ልፍንቲ፡ ተጀሚሩ መታን ከይብርዕን ህዝብኹም ይፈልጦ ድዩ? ፍቓደኛ ድዩኹ? ስልጣንኹምከ ሕጋዊ ድዩ? ኣተሓሕዛኹም ኣብ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰላት ከመይ ኢኹም? ...ወዘተ ዝብሉን ካልኣትን ነቲ ዝድለ ዘሎ ሓባራዊ ዕማም ንቐጥታ ክስጉም መተኣማመኒ ዝኸውን መሰረታዊ ሕቶታት ኣልዒሎም ንጹር መልሲ ክረኽቡ፡ ብመንገዶም ሓቅነቲ ካብ ነጻ ሰባት ከረጋግጹን ሓላፍነት ኣለዎም።

ስለምንታይሲ ህዝብታት ዝርብሕሉ ዞባዊ ጸጥታዊ ርግኣትን ቁጠባዊ ሓባራዊ ዕቤትን፡ ብሰናይ ኣፋዊ ድሌት ናይ ውልቀ ሰባት ወይ ብኩነታዊ ስምምዓት ኣይመለስን። ናይ ግድን ግልጽነት፣ ሕጋውነት፣ ህዝባዊ ተሳታፍነት ዝጠልብ ዛዕባዮ። ካብ ኩናት፣ ድሕረት፣ ድኽነት፡ ፖለቲካዊ ሸፈጥ ነጻሁ ዘይፈልጥ፡ ግን ከኣ ብተፈጥሮ ኣብ ኣገዳሲ ዓላማዊ ስትራቴጂካዊ ክሳድ ዝርከብ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ፡ ኣብ ርሑቕ ዝርከቡ ቀለስትን ቀለስቲ፡ ኣብ ቀረባ ርሕቀት

ዝርከቡ አሳሰይቲ፣ ናይ ገዛእ ርእሶም ፖለቲካዊ መንነትን ህዝባዊ ደገፍን ዘይብሎም ዘቤታውያን ፈጸምቲ፡ ውልቀ ሰባትን ንኡሳን ጉጅለታትን ሓዊስካ ብዝግበር፡ ቅድድም ማራቶን ብዝመሰል ኣተሓሓዛ ካብ ሕዳር ሕማሙ ክፍወስ ኣይክእልን። ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ብናይ ህዝብታትን ሃገራትን ወግዓዊ ኣፍልጦን ዕግባትን ምበር ብናይ ውልቀ ሰባት "ሳግላ ብላዕ ኣይትቐላዕ" ዓይነት ፖለቲካዊ ኣተሓባባእን ኮሽምሽምን በፍጹም ኣይፍታሕን።

ሰላም ኮነ ቁጠባዊ ምድግጋፍ ኣይኮነን ንሓደ ክፍለ ዘመን ዝኣክል፡ ብስእነት ዘላምን ቁጠባዊ ድኽነትን ንዝተሳቐዩን ዕርፍቲ ዘይብሉ ከበድ ናይ ህይወት ዋጋ እናኸፈሉ ንዝመጽኡን ዝኸፍሉ ዘለውን ህዝብታት ኤርትራ፡ ንኹሉ ቅኑዕን ሓላፍነታውን ኣጠማምታ ዘለዎ ሰብ ኣድላዩ ናይ ይህወትን ዕቤትን ውሕስነት ምጅኑ ርዳኢዩ። ይኹን ግን ዞባዊ ሰላምን ቁጠባዊ ምድግጋፍን መሰረቱ ኣብ ነፍስ ወከፍ ተላፋኒት ሃገር ዘሎ ፖለቲካዊ፡ ቁጠባዊ ናይ ወጻኢ ጉዳይ ፖሊስን ቀጥታዊ ኣፍልጦን ሰናይ ድሌትን ናይቶም ህዝብታት ምበር፡ ከም ኢሳያስን ስማዊ ውድቡ ህግደፍን ዝበሉ ሰባት ምስቃይን ምቕታልን ዝልምዓቶም ሓዊስካ፡ ብኣርክብ ከይትተርፍ ዝሰላሰል ኣይኮነን። ኢሳያስን ስማዊ ውድቡ ህግደፍን ኣብ ሰላም፡ ሓቀኛ ደሞክራሲ፡ ልዕልና ግዝኣተ ሕገ፡ ሓባራዊ ቁጠባዊ ዕቤት ክመጽእ ከምዘይደልዩ፡ ስለዚ ከኣ ህዝባዊ ሰራት ዝገበረ ፖለቲካዊ ባይታ ክፍጠር ከም ሓደጋ ናይ ስልጣን ጌሮም ከም ዝወሰድዎ፡ ኣብ ዝሓለፈ 27 ዓመታት ብተግባር ኣረጋገጸምዮም። ንኢሳያስን ህግደፍን ህዝባዊ ሰላም፡ ህዝባዊ ደሞክራሲ፡ ሕጋዊ ትካላዊ ተሓታትነት፡ ግሉጽነት ሓባራዊ ተጠቃምነት ዝብል ፖለቲካዊ ኣምር ኣይኮነን ብእምነት ተቐቢሎም ብተግባር ከሸርፍዎ፡ ከም ቃላት ክሰምዕዎ ኣይደልዩን። ስለምንታይ? ዕድመ ናይቲ ኣዝዮም ሕግብግብ ዝብልሉን ከም መርዓት ዓይኖም ዝከናኸንዎን ስልጣናዎ ዘሕጽርዮ ኢሎም ስለዝኣምኑ።

ስለዚ ኢሳያስን ስማዊ ውድቡ ህግደፍን ኣብ ኤርትራን ህዝብታት ኤርትራ ጨፍለቑቲ ሓረድቲ፡ ኣብ ኢትዮጵያን ሶማሊን ምስ ገሹ፡ ንህዝቢ ዝኸብሩ፡ ንሕገ ዝምእዙ፡ ብሓባር ንምዕባይ ዝብህጉ፡ ዘተሓማምኑ መሻርኹቲ ወይ መላፍንቲ ክኾኑ ከቶ ኣይክእሉን። ነቲ ኣብ ርእሶም ሰራቱ ንኬጋታት ኤርትራ ዝበታትን ዝጭፍጭፍ ዝራሲ ዘሎ ጸረ-ህዝቢ ባህርን ፋሽሽታዊ ተግባርን ሓዞም፡ ተበሊጸም ዝወጽእሉ ግዝያዊ ኣጀንዳ ሓዞምዮም ጭርሖ ዞባዊ ሰላምን ቁጠባዊ ውህደትን ዝዝምሩን ከምስሉ ዘብዙብ ዝብሉን። በዚ መንጽር፡ ብቐጥታ ምስ ኢሳያስን ህግደፍ ዝላፈኑ ዘለው ሓይልታት ዞባናን ህዝብታት እተን ሃገራትን ብኣንክሮ ከቐልብሉ ዘለዎም፡ ብዛዕባ ዞባዊ ሰላም ምሕሳብም ዝድገፍ ቅኑዕ፡ ግን ምስ መን? ዝብል ሕቶ ዝመለስ ክኸውን ይግባእ።

ደላዩ ሓቀኛ ሰላምን ጸረ-ሰላም ሓይልን መኻይዲ ኣይኮኑን። "ዓይኒን ሓመድንዮም"። ንህዝብታት ኤርትራን ንሶማሊታት ኤርትራን ዝጠለመ ኢሳያስን ስማዊ ውድቡ ህግደፍን ንህዝብታት ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ብሓፈሻ፡ ንህዝብታት ኢትዮጵያን ሶማሊያን ከኣ ብፍላይ ተአመንቲ ክኾኑ በዩናይ መምዘኒ? ንብረት ድኻ ኤርትራዊ እናዘረፉ ኣካል ኣምሳል ዞባዊ ልፍንቲ ኮይኖም ብተሓማንነት ክዋስኡ ዘይመስልዮ። ህዝብታት ኤርትራን ናይ ለውጢ ሓይልታቱን ወትሩ ንሰላም ይብህጉን ንምርካብ ይቃለሱንዮም። ዕሱብ ጸረ-ህዝቢ መንግስታዊ ጉጅለ ህግደፍን መራሒኡ ኢሳያስ ግን፡ ቃል ክትኣትውን ክኸሕዱን ስኽፍ ኣይብሎምን። ዝሸምጠጥ ነገራዊ መኸሰባት እንተረኺቦም ዝቕኒዩ፡ እንተስኢኖም ድማ ከድና ከይበሉ ጠንጢኖም ዝዕዘሩ ዘይእሙናት መሻርኹቲ ምጅኖም ብዙሕ ኣብነታት ምቕራብ ይክኣል።

ንኣብነት፡ መጀመርያ ኣብ ስልጣን ኣብ ዝመጽእሉ፡ ዝምድና ህዝብታት ኤርትራን ሱዳንን ካብ ጉርብና ዝበረኹ፡ ብሃይማኖት፣ ትውልዲ፣ ቋንቋ፣ ባህሊ ዝራኹብ፡ ኣብቲ ጽንኩር መድረኽ ብረታዊ ተጋድሎ ድማ ሓው ህዝብን መንግስትን ሱዳን ኣብ ጎኒ ሰውራ ኤርትራ ደው ኢሉ፡ ብሓሳብን ተግባርን መኻፍልቲ ጸገምና ዝነበረ፡ ፈጹም ዘይሕከኽ ታሪኻዊ ሕውነታዊ ዝምድና ዘለዎም ህዝብታትዮም። ነዚ ኣብ ወሳኒ መድረኽ ዝማዕበለ ዘተሓማምን ክልተኣዊ ዝምድና መሰረት ብምግባር ድማ፡ ኣብ ርግኣትን ዕቤትን ዞባናን ኣህጉርናን ተደጋጊፍና ብምስራሕ ታሪኽ ክንሰርሕ ኢና ዝብል ጎስጓጎት ነይሩ። ኣብ እዋኑ ዝነበረ ምምሕዳር ኣመሪካ ከም በኹሪ ውላድን እሙን መጋበርያ ኣብ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ይግልገልሉ ስለ ዝነበረ ድማ፡ "ወይ ጎቦኹን ወይ ምስ ጎቦ ተጸጋዕዮ" ዘዋጽኣና መሪጽና ምስ ኣመሪካ ተጸገዕና ኣለና ብምባል፡ ድሌት ኣመርካ ከማልእ፡ ዝእመን ምክንያት ብዘይብሉ ምስ መንግስቲ ሱዳን ኣብ ዲቕ ዝበለ ረጽሚ ኣትዩ። ኣሎ ዝበሃል ሕሱር ናይ ጸርፊ መዓት ኣውራድሉ። ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ወርሒ ካብ ስልጣኑ ክኣልዮ ምጅኑ ፈኪርሉ።

ከምቲ ብዘይ ጭቡጥ ምክንያት ዝተባእሱ፡ ብጭቡጥ ምክንያት ከኣ ተዓሪቐ ኢሉና። ጸኒሑ ኣመሪካ ታሪኻዊት ጸላኢት ህዝቢ ኤርትራ ዝብል ጎስጓጎ ጀሚሩ። ሕጂ ድማ እነሆ ኣብ ትሕቲ ሕቕፊ ኣመሪካ ኣትዩ። ምስ ንግስነት ስዑዲ ታሪኻዊ ዝምድና ኣለና ኢሉና፡ ተመሊሱ ታሪኻዊ ባእሲ ከም ዘለዎ ክሲ ጀሚሩ። ሕጂ ኣብ መንጎኡን ንግስነት ስዑዲ ዓረብን

ከመይ ከምዘሎ ድማ ዓለም ዝዕዘበ ዘሎዎ። ምስ የመን ምስ ግብጺ ተመሳሳሊ ታሪኻዊ ዝምድና ኣለና ኢሉ። ጽልኢ ኣለና ኢሉ። ተገልቢጦ ተፋቐርና ክብል ተሰሚዑ። ምስ ኢትዮጵያ ዶባና ናብ ትርጉም ዘይብሉ ተቐይሩዎ ብኮንፈደራሽን ክንተኣሳሰር ኢና። ብደመን ኣዕጽምትን ዝተለውሰ ዝምድናዎ ዘለና እናበለ ብዙሕ ሰቢኹ። ርሑቕ ከይጸንሐ ብዶብ ኣሳቢቡ ኩናት ወለዑ። ራዛ ናየቦኡ ሓዛ እዞም ጠላማት ከሓድቲ። ደመኛታት ጸላእቲ ወሪሮምና ዝብል ሕሱር ግን ከኣ ስዑር ፕሮፖጋዳዊ ጎስጓሳት ኣካይዱ። እንታይ ዋጋ ኣኸፊሉ እቲ ኩሉ ዝፈልጦዎ። ሕጂ እንታይ ይብልን ይግበር ኣሎ ንዕዘቦ ዘለናዎ። ምስ ጅቡቲ ተመሳሳሊ ኣብ በበይኑ መድረኻት ብዙሕ ምግልባጥ ኣርእዩ። ምስ ዞባዊ ውድብ ኢጋድ። ሕብረት ኣፍሪቃ፣ ውድብ ሕቡራት ሃገራት፣ ሃገራት ኤውሮጳ ብተናጸልን ብውድብ ደረጃን እንታይ ክብል ጸኒሑውን ቀረባ ተዘክሮዎ።

እዚ ፖለቲካዊ ምዝርና ዝኾነ ባህሪ ኣይተቐየረን። ሎሚ ብኸለንተንኡ ኣብ ዝኣረገሉ ክቕየር ኢልካውን ዝሕሰብ ኣይኮነን። ቅነዕ መሲልካ ወደኸደኸ ምባል፣ ብቓላት ምጽዋት፣ ርሑቕ ከይከድካን ምክንያት ከይሓበርካን ዝሓዘካ ምስ ሓዘካ፣ ብሰንኪ በዓል እኮለ ከምዚ ኢልናዮም ኢሎምን ዝብል ዕባራ ምክንያት ጌርካ ምህዳም ዝተለምደ ባህሪኡን ተግባሩንዩ። ሎሚ ምስ ኣብ ኢትዮጵያ ዝመጽእ ፖለቲካዊ ሓይሊ መታን ክኸይድ፣ ምስ መንግስቲ ሶማል መታን ክመሓዞ፣ ኣብ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ዘሎ ፖለቲካውን ቁጠባውን ቅልውላው ንምፍጥስ ኢሉ ከምጽእ ዝኸእል ናይ ባህርን ተግባርን ለውጢ ክህሉ ኣይኸእልን። ክጅምር እንክሎ ፖለቲካዊ ዑብታ ይነዝሕ ኣብ ሓጺር ግዜ ድማ ናብቲ ዝነበሮ ይምለስ። እዚዩ ተመክሮኡ። ተመክሮኡ ከኣ ካብ ባህሪኡ ዝምንጩዎ። ስለዚ ምስ ከምዚ ዓይነት ንህዝቡ ዝኸሓደ፣ ተገላባጢ ባህርያት ዘለዎ ብሓደ ሰብ ዝዘወር ጉጅለ ተላፊንካ፣ ኣብ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ትርጉም ዘለዎ ህዝብታት ሩፍታ ዝረኽቡሉ ለውጢ ክመጽእ ሃንቀው ምባል ከቢድዎ።

ራብዓይ ክፋሉ ይቕጽል

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍና፣ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፣ 08-08-2018